

Jeżeli wyniki badań potwierdzają diagnozę raka, twój lekarz zaleci najodpowiedniejszy rodzaj terapii. Informacje zamieszczone poniżej stanowią opis typowych metod terapeutycznych, które stosuje się w walce z chorobą nowotworową.

Choroby nowotworowe mają bardzo zróżnicowany charakter. Z tego względu, optymalny rodzaj terapii, odpowiedni dla jednego rodzaju raka może okazać się niewłaściwy w przypadku innego typu nowotworu.

Zawsze warto zasięgnąć porady lekarza we wszystkich nie w pełni zrozumiałych kwestiach. Na rozmowę z lekarzem na temat doboru odpowiedniej terapii można przyjść w towarzystwie przyjaciela lub członka rodziny. W trakcie konsultacji można robić notatki lub nagrać rozmowę na taśmę magnetofonową po uzyskaniu uprzedniej zgody lekarza. Pomoże to w dokładnym zapamiętaniu uzyskanych wyjaśnień i wskazówek.

Jeżeli lekarz nie mówi po polsku, a Twoja znajomość języka angielskiego jest niewystarczająca, zaleca się skorzystanie z usług tłumacza w trakcie istotnych z punktu widzenia terapii, konsultacji lekarskich. Zwróć się do lekarza z prośbą o zorganizowanie pomocy tłumacza na rozmowę konsultacyjną.

Z reguły na podjęcie decyzji w sprawie wyboru odpowiedniego rodzaju leczenia potrzebny jest czas. Postaraj się mieć jak najlepsze rozeznanie w sprawach dotyczących rodzajów terapii.

W odniesieniu do niektórych osób chorych na raka stosuje się więcej niż jedną metodę leczenia. Czasami lekarz może odradzać stosowanie jakichkolwiek metod terapeutycznych.

Nie wszyscy chorzy godzą się na podjęcie leczenia. W tej kwestii ludzie mają prawo samodzielnego wyboru. Decyzja o zaniechaniu leczenia powinna być decyzją dogłębnie przemyślaną i omówioną z lekarzem. Chory powinien mieć jak najpełniejsze rozeznanie co do rozwoju swojej choroby w przypadku podjęcia decyzji o rezygnacji z leczenia.

Pytania dotyczące leczenia, z jakimi warto zwrócić się do lekarza:

- Dlaczego zaleca się ten, a nie inny rodzaj terapii?
- Jakie są skutki uboczne?
- Kiedy będę mógł powrócić do pracy i normalnego funkcjonowania po zakończeniu leczenia?
- Kiedy będę miał(a) pewność, że terapia okazała się skuteczna?
- Czy powinienem/powinnam coś zrobić przed, w trakcie lub po przebytej terapii?
- Czy w moim przypadku stosowana będzie więcej niż jedna metoda terapeutyczna?
- Gdzie będę leczony(a)?
- Jakie są koszty związane z leczeniem? Czy przysługuje mi pełen zwrot kosztów w ramach Medicare lub ubezpieczenia prywatnego?
- Czy mogę uzyskać skierowanie w przypadku, gdy będę chciał(a) zasięgnąć opinii innego lekarza?

Leczenie chirurgiczne

Zabieg operacyjny może prowadzić do usunięcia całego nowotworu lub jego części. Niektóre drobniejsze zabiegi chirurgiczne ograniczają się do wycięcia drobnego nowotworu skóry lub biopsji. Inne zabiegi mają bardziej złożony charakter, tak jak w przypadku usunięcia ogniska nowotworu z zajętego chorobowo narządu.

Zabiegi operacyjne stosuje się także w przypadku

chirurgii plastycznej w celu odtworzenia ubytków pooperacyjnych (np. rekonstrukcja piersi po jej amputacji).

Przy zabiegach operacyjnych stosuje się zazwyczaj znieczulenie ogólne. W wyniku znieczulenia pacjent w trakcie operacji zapada w sen i nie odczuwa bólu, który pojawia się dopiero po ustaniu działania środków znieczulających. U niektórych pacjentów narkoza po przebudzeniu wywołuje objawy złego samopoczucia. Lekarz lub pielęgniarki mogą podać odpowiednie środki w celu złagodzenia skutków narkozy.

Zabieg chirurgiczny wpływa inaczej na każdą osobę. Jedni dochodzą do siebie już po kilku dniach. Innym, którzy przeszli ciężkie zabiegi operacyjne, potrzebnym jest nieraz kilka tygodni czy miesięcy na powrót do normalnego stanu.

Lekarz lub pielęgniarka objaśni, w jaki sposób należy dbać o siebie w okresie rekonwalescencji po zabiegu chirurgicznym. Może to dotyczyć zaleceń dietetycznych, rodzaju i intensywności ćwiczeń fizycznych, itp. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości z tym związanych, należy zwrócić się po poradę do lekarza lub pielęgniarki.

Jest rzeczą całkowicie normalną, że po operacji pacjenci odczuwają mniej lub bardziej intensywne dolegliwości bólowe, które złagodzić można prosząc lekarza lub pielęgniarkę o podanie leków przeciwbólowych.

Leczenie chirurgiczne może być pierwszym etapem terapii w chorobie nowotworowej. W późniejszym okresie stosowana może być chemioterapia w połączeniu z radioterapią.

Pytania dotyczące zabiegu chirurgicznego, z jakimi należy zwracać się do lekarza:

- Czy będę odczuwał(a) ból po wybudzeniu z narkozy?
- Czy będę mógł/mogła jeść i wstawać z łóżka po przebudzeniu się ze znieczulenia ogólnego?
- Czy do mojego organizmu zostaną wprowadzone jakieś przewody? Gdzie i w jakim celu zostaną one wprowadzone?
- Co mogę zrobić, aby przyspieszyć rehabilitację pooperacyjną?
- Czy konieczny będzie jakiś dodatkowy rodzaj leczenia?

► Polish

Treating cancer

Infolinia ds. Chorób Nowotworowych:

- **Polski**
(03) 9209 0169
- **Angielski**
13 11 20

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

August 2004

Chemioterapia

Chemioterapia w chorobach nowotworowych powoduje niszczenie komórek rakowych, unikając w jak największym stopniu uszkodzenia zdrowych komórek. Stosowanie chemioterapii ma na celu zahamowanie rozrostu komórek nowotworowych.

Chemioterapia jest czasami pierwszym rodzajem leczenia stosowanym w walce z chorobą nowotworową. Z reguły jednak chemioterapię wykorzystuje się po zastosowaniu innych metod terapeutycznych. Przy jej pomocy można zabić komórki rakowe, których nie udało się wyeliminować w drodze operacji lub radioterapii.

Niektórzy pacjenci poddawani są zabiegowi chemioterapii w czasie pobytu w szpitalu. Inni mogą przychodzić na kilka godzin do placówki medycznej na zabieg w późniejszym terminie. Czasami chemioterapię przeprowadza się w domu.

Zabieg chemioterapii wykonuje się zazwyczaj przez kilka godzin w ciągu dnia na przestrzeni kilku dni z dwutygodniową przerwą po serii zabiegów.

Chemioterapię wykonuje się w postaci zastrzyku dożylnego. W niektórych przypadkach, pod skórę wprowadza się rurkę połączoną z żyłą w celu systematycznego wprowadzania leku do ustroju. W ten sposób możliwe jest uniknięcie zbędnego uszkodzenia naczyń krwionośnych. Rurka pozostaje pod skórą przez cały okres trwania pojedynczego zabiegu chemioterapii. Chemioterapię można przyjmować również w postaci tabletek, drogą zastrzyków domięśniowych oraz w postaci kremu wcieranego w skórę.

Chemioterapia może okresowo wywoływać skutki uboczne, takie jak nudności i wypadanie włosów z głowy i innych części ciała. Nudności oraz wymioty można złagodzić przez podawanie leków, natomiast włosy, które wypadły w wyniku chemioterapii zaczynają odrastać w dwa miesiące po zakończeniu leczenia.

Chemioterapia może powodować także długotrwałe skutki uboczne. Może ona zaburzać płodność (zaburzenia cyklu menstruacyjnego lub całkowite ustanie miesiączkowania). Osoby, które planują posiadanie dzieci, a którym zalecono chemioterapię powinny zasięgnąć porady lekarza. Dla przykładu, mężczyźni mogą oddać swoje nasienie do przechowania w klinice lub szpitalu.

Pytania dotyczące chemioterapii, z jakimi warto zwrócić się do lekarza:

- Ile czasu zajmie terapia?
- Z jakiego rodzaju skutkami ubocznymi mogę się liczyć?
- Czy mogą wystąpić długoterminowe skutki uboczne?
- Jak należy dbać o siebie w trakcie chemioterapii?

Radioterapia

Radioterapia jest metodą wykorzystującą promieniowanie jonizujące, które jest pewnym rodzajem energii. Dzięki zastosowaniu radioterapii możliwe jest zahamowanie wzrostu komórek rakowych. Radioterapia może także wywoływać okresowe zmiany w tkankach prawidłowych.

Radioterapia może być prowadzona w dwojaki sposób. Wyróżniamy metodę napromieniowania z zewnątrz, gdy wiązka promieniowania skierowana jest na ognisko nowotworu oraz otaczającą go tkankę, oraz metodę polegającą na umieszczeniu źródła promieniowania w postaci kapsułki wewnątrz guza lub okolicznych jam ciała.

(Mężczyznom cierpiącym na raka prostaty leczonym radioterapią w tej formie zaleca się odbywanie stosunków płciowych z wykorzystaniem prezerwatywy przez pierwsze dwa tygodnie, od daty wprowadzenia kapsułki. W tej sprawie należy zasięgnąć porady lekarza). Radioterapia nie czyni nikogo radioaktywnym, przy czym jest zabiegiem bezbolesnym z uwagi na niską temperaturę promieniowania.

Liczba zabiegów radioterapeutycznych waha się w granicach od jednego do kilku. Poszczególne zabiegi trwają nie dłużej niż kilka minut, ale udając się na zabieg warto zarezerwować nieco więcej czasu. Częstotliwość prowadzenia zabiegów może być różna. Twój lekarz określi wymaganą ilość naświetleń.

U niektórych osób w wyniku radioterapii pojawić się mogą skutki uboczne. Mogą one obejmować uczucie zmęczenia, zaczerwienienie skóry lub uczucie pieczenia, nudności i wymioty, biegunki. Niektóre osoby nie odczuwają żadnych skutków ubocznych.

Pytania dotyczące radioterapii, z którymi warto zwrócić się do lekarza:

- Ile czasu zajmie terapia?
- Z jakiego rodzaju skutkami ubocznymi mogę się liczyć?
- Jak należy o siebie dbać w trakcie radioterapii?

► Polish

Treating cancer

Infolinia ds. Chorób Nowotworowych:

- **Polski**
(03) 9209 0169
- **Angielski**
13 11 20

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

August 2004

Immunoterapia

Układ odpornościowy stanowi połączony zespół komórek oraz narządów, którego zadaniem jest obrona organizmu przed zakażeniami oraz procesami chorobowymi. Posiada on zdolność rozpoznawania komórek zdrowych i odróżniania ich od komórek nowotworowych. Immunoterapia ma na celu pobudzenie układu odpornościowego do walki z rakiem.

Immunoterapia prowadzona jest w postaci zastrzyków dożylnych lub podskórnych, a także drogą doustną. Czasami może ona wywołać skutki uboczne przypominające objawami "grypę" takie jak: dreszcze, pocenie się, uczucie zmęczenia, bóle głowy i mięśni, nudności i wymioty, biegunki.

Pytania dotyczące immunoterapii, z jakimi warto zwrócić się do lekarza:

- Jak będę się czuł(a) w trakcie leczenia?
- Czy w trakcie leczenia należy podjąć jakieś konkretne działania?

Leczenie hormonalne

Rozrost niektórych nowotworów (takich jak np. rak gruczołu krokowego lub niektóre postaci raka piersi) uzależniony jest od hormonów wytwarzanych przez organizm. Leczenie hormonalne nowotworów ma na celu zahamowanie wytwarzania przez organizm hormonów, które powodują rozwój nowotworu. Terapia hormonalna polegać może na przyjmowaniu leków lub operacyjnym usunięciu narządu produkującego dany hormon. Wybór metody leczenia zależy od postaci nowotworu.

Skutki uboczne leczenia hormonalnego to między innymi wzmożony apetyt, zatrzymanie płynów w organizmie, przyrost masy ciała. U niektórych osób mogą czasem wystąpić zaburzenia nastroju oraz popędu płciowego.

► Polish

Treating cancer

Infolinia ds. Chorób Nowotworowych:

- **Polski**
(03) 9209 0169
- **Angielski**
13 11 20

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

August 2004